

odlučujuće elemente Origenova učenja o početnom i završnom stanju stvorenja« na temelju čega je, smatra autor, Augustinovu »ranu protologiju i eshatologiju moguće smatrati origenističkim«.

Trima temeljnim dijelovima knjige pridodani su i opširni dodaci (gotovo osamdeset stranica) u kojima autor na temelju prvenstveno filološke analize razmatra odnose između pojedinih Augustinovih djela i sačuvanih fragmenata Origenovih spisa. Tako, među ostalim, autor zaključuje kako je Augustin poznao (kasnije izgubljene) latinske prijevode Origenovih djela poput komentara Evanđelja po Mateju, spomenutog u Jeronimovom dvadeset i sedmom pismu. Najiscrpniji od četiri dodatka jest rasprava o »latinskoj kompilaciji« Origenova komentara Knjige postanka te rasprava o odnosu toga spisa prema spisima Hilarija iz Poitiersa i tzv. *Tractato- ra*.

Koristeći se prije svega filološkom metodom, kombinirajući je s poznavanjem teologije i osjetljivošću za povijesni kontekst, autor je došao do svježih interpretacija koje će svako daljnje bavljenje ovim problemima morati uzeti u obzir. U tom smislu knjiga Györgya Heidla predstavlja pozitivan intelektualni i duhovni izazov za poznavatelja djela sv. Augustina i »origenističke kontroverze«, kako filologa tako i teologa ili povjesničara. Iako će knjiga teško privući pozornost šireg kruga čitatelja (kako zbog svog predmeta tako i zbog načina izlaganja), temeljni argumenti u njoj izneseni mogli bi ipak biti poticaj i zainteresiranom štovatelju sv. Augustina da, slijedeći s njim miris »narda i dragocjene mire«, s većom pozornošću zaviri u duhovnu riznicu spisa velikoga crkvenog oca.

Tipimir Vedriš

Željka Znidarčić (uredila), *Medicinska etika 2*, Radovi simpozija i tečajeva trajne edukacije HKLD o medicinskoj etici, Biblioteka Donum Vitae, Knjiga 6, Centar za bioetiku, Filozofsko–teološki institut Družbe Isusove u Zagrebu, Zagreb, 2006, 304 str.

U Zagrebu su, pod okriljem Hrvatskoga katoličkog liječničkog društva /HKLD/, 2002, 2003. i 2004. održani tečajevi trajne izobrazbe s područja medicinske etike za liječnike, bilo vjernike bilo za one koji to nisu, jer su pravila kršćanske medicinske etike univerzalna. Govor je bio o pogreškama i propustima liječnika i o mogućnostima njihova ispravljanja. Izneseno je tridesetak radova koji su obuhvatili sedamnaest medicinskih specijalnosti, te teološka razmatranja Valentina Pozaića i Ante Mateljana. Radovi su sabrani u knjizi »Medicinska etika 2«, jer tek napisano gradivo može biti trajno na raspolaganju kao podsjetnik svim medicinarima i može poslužiti za edukaciju svima kojima je područje interesa bioetika.

To je bio cilj i prvog sveska istoimene knjige, u kojoj su sabrane razne druge teme s područja bioetike. Tečajeve je zamislila, organizirala i provela, te knjigu uredila, uz pomoć članova HKLD–a, doc. dr. sc. Željka Znidarčić. Zašto se već gotovo desetljeće HKLD u tolikoj mjeri posvećuje temama iz medicinske etike, najbolje je iznijela ona u predgovoru 2006. godine objavljene »Medicinske etike 2«: »Liječnici se sve češće susreću s etičkim problemima i HKLD nastoji im pomoći u tome organiziranjem tečajeva trajne izobrazbe, sukladno svojem Statutu, u kojem je među poslovima za ostvarenje ciljeva Društva na prvom mjestu »poticati etičko–moralnu, zdravstvenu i stručnu izobrazbu svojih članova prema zahtjevima vremena i nauku Katoličke crkve« /čl. 5; I. Statuta/. Posebna zasluga za objavljivanje ove knjige pripada Centru za bioetiku Filozofsko–teološkog instituta Družbe Isusove u

Zagrebu koji je izdavač knjige, te nada-sve njegovom osnivaču i voditelju prof. dr. sc. mons. Valentinu Pozaiću, pomoćnom biskupu zagrebačkom i duhovniku HKLD-a. Ovo je već četvrta knjiga iz Biblioteke Donum Vitae Centra, s edukativnim radovima simpozija HKLD-a. Zašto je potreban Centar s njegovim Bibliotekama objašnjava kratki citat iz rada o. Pozaića: »Da bismo obuhvatili čovjekovo dostojanstvo, potreban nam je cjelovit pogled na čovjeka, potrebno nam je filozofsko i teološko domišljanje i vrednovanje svih danosti pozitivnih znanosti.«

Pogled na sadržaj knjige »Medicinska etika 2« dovoljan je da motivira svakog liječnika, kao i svakog kome su potrebna znanja iz bioetike, da knjigu kao trajno dobro ima u svojoj stručnoj biblioteci, na korist pacijenta i bolesnika.

Ivica Ružička

Ante Vukasović, *Naših prvih 12 godina — Naših prvih 12 rokov*, Društvo hrvatsko-slovačkoga prijateljstva, Zagreb, 2005, 255 str.

Društvo hrvatsko-slovačkog prijateljstva osnovano je u Zagrebu ubrzo nakon proglašenja samostalne Slovačke Republike, 28. svibnja 1993, a u siječnju 2006. imalo je trinaestu redovnu godišnju skupštinu na kojoj je, promocijom spomen-knjige »Naših prvih 12 godina«, svečano obilježilo prvo razdoblje svoga vrlo plodna djelovanja, na temelju kojega je steklo ugled najdjelatnijega društva prijateljstva u Hrvatskoj. Sadržajem i ilustracijama izuzetno bogata knjiga predstavljena je u veljači 2006. i široj hrvatskoj javnosti u Zagrebu. U njoj je u pet glavnih dijelova sabrano svekoliko iskustvo djelovanja Društva i kratak pregled hrvatsko-slovačkoga prijateljstva tijekom gotovo istovjetne višestoljetne burne i mukotrpe povijesti. Tiskana je dvojezično, na hrvatskom i slovačkom jeziku.

U prvom, najkraćem dijelu »Utemeljenje i namjena Društva« opisan je postupak osnivanja, glavna svrha i zadaće djelovanja. U drugom dijelu »Naši prethodnici« naznačeni su bitni čimbenici povezivanja hrvatskoga i slovačkog naroda tijekom povijesti: Hrvatsko plemstvo u Slovačkoj, Narodni junaci, Obostrano doseljavanje i naseljavanje, Academia Istropolitana u Bratislavi, Sveučilište u Trnavi, Prijateljstvo i suradnja preporoditelja, Katoličko zajedništvo, Književna suradnja, Znameniti Slovaci u hrvatskoj znanosti i kulturi, Prva društva prijateljstva. To je izuzetno bogato naslijeđe koje obvezuje i inicira afirmativnu i perspektivnu budućnost prijateljstva i suradnje između dva bliska i prijateljska naroda, koja su podarila mnoge velikane znanstvenoj, religioznoj, kulturnoj i opće društvenoj baštini, a njihova djela potiču i obvezuju hrvatske i slovačke naraštaje da slijede i obogaćuju velika postignuća svojih časnih i slavni predaka.

U središnjem i najvećem poglavlju, »Pregled djelatnosti po područjima«, u deset zbirnih točaka izložene su glavne manifestacije djelovanja Društva tijekom dvanaest godina. U prvoj točki su manifestacije vezane uz predstavljanje Hrvatske Slovačkoj, a u drugoj način predstavljanja Slovačke Hrvatskoj. U trećoj je pregled turističkih i studijskih putovanja u Slovačku, a u četvrtoj naznake za preko šezdeset svečanih obilježavanja obljetnica graditelja mostova prijateljstva. U petoj točki je opisana sveučilišna i znanstvena suradnja, u šestoj su podatci o nakladničkoj djelatnosti, a u sedmoj o održanim književnim večerama i predstavljanju knjiga. U osmoj se evidentiraju održane tribine, predavanja i susreti prijateljstva, u devetoj gospodarske inicijative i suradnja, a u desetoj mnogobrojna sudjelovanja i posredovanja između hrvatskih i slovačkih ustanova, udruga i pojedinih osoba.

U poglavlju »Naši suradnici« opisana je suradnja s Velesposlanstvom Slovačke Republike u Zagrebu i Hrvatskim vele-